

γράφῃ τις ἀνεξελέγκτως ὅτι καὶ δπως θέλῃ, καὶ ἐπειτα
νὰ φροντίζῃ διὰ παντοίων μέσων θεριῶν καὶ ἀθερίτων
περὶ ἐκποίησεως τοῦ ἑμπορεύματος;

Ἐντυχῶς ὑπάρχουσιν ἄνδρωποι ὑγιεῖς τὸν νοῦν,
πονοῦντες τὸν τόπον, συναισθανόμενοι τὴν εὐδόνην
ἢν ὑπέχουσιν οἱ γράφοντες τὰ βιβλιάρια, περὶ ὧν
ἄμιλησα ἀνωτέρω, καὶ ἡ ἐν τῷ Βαρβακείῳ συνελθοῦσα

μεγάλη συνέλευσις διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν καὶ
πολλῶν ἄλλων λογίων ἀπεφάσισε παρψήφηρει σχεδὸν νὰ
ἐκφράσῃ εὐχὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ διατηρήσεως τοῦ
διαγωνισμοῦ: τοῦτ' ἔστι τοῦ ὑψηλοῦ ἐλέγχου τοῦ Κράτους.

Σὲ ἀσπάζομαι

Παρεπίδημος.

ΕΑΡΙΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ ΙΒΑΝ ΤΟΥΤΡΓΕΝΙΕΦ.

(Τέλος.)

Ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των. Μὲ μίαν μόνην ισχυρὰν
κίνησιν τῆς χειρὸς ἔρριψεν ἡ Μαρία Νικολάγεβνα τὴν κόμην τῆς
πρὸς τὰ ὄπιστα. Ἐπειτα παρετήρησε τὰ χειρόκτια τῆς καὶ τὰ ἔξε-
βαλε.

«Τὰ χέρια μου θὰ μυρίζουν ἀπὸ πετοί,» εἶπεν «ἄλλα δὲν σᾶς
πειράζει, — ἀλήθεια;»

Ἡ Μαρία Νικολάγεβνα ἐμειδίσαε, καὶ ὁ Σανίν ὠσαύτως. Ἡ
μανιώδης αὐτὴ ἵπαστική ἐκδρομὴ ἐφαίνετο ὅτι τοὺς ἐσυμφιλίωσεν
ἔπι τέλους.

«Πόσων ἑτῶν εἰσθε;» ἥρωτησεν αἴφνις ἡ Μαρία Νικολάγεβνα.
«Εἰκοσιδύο.»

«Τὶ λέτε! Κ' ἑγώ εἶμαι εἰκοσιδύο. Εἶνε εντυχῆς ἡλικία.
Προσθέσατε αὐτές τές δύο ἡλικίες μαζῆς καὶ μένει ἀκόμη πολὺ ἔως
τὸν καιρὸν ἑκεῖνον, ὅπου ἀρχίζει ὁ ἄνδρωπος νὰ γηράζῃ. Ἀλλὰ
τὶ ζέστη ποῦ εἶνε! Εἶμαι κόκκινη;»

«Οσὰν παπαροῦνα!»

Ἡ Μαρία Νικολάγεβνα ἀπέμαζε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὸ μα-
δῆλιον.

«Οταν φάσσουμε μέσα 'τὸ δάσος, θὰ εὑρούμε φρεσκάδα. Ἔνα
παλαιὸ δάσος εἶνε φάσσαν ἔνας παλαιὸς φίλος. 'Εχετε φίλους;»

«Ο Σανίν ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμάς, καὶ εἶτα ἀπήντησε:

«Ναι, ἀλλὰ δίλιγονς μόνον. Ἔν τούτοις δὲν ἔχω κανένα ἄλλ-
θινὸν φίλον.»

«Ἐγώ ἔχω ἀληθινὸν φίλον — μόνον πῶς δὲν εἶναι πα-
λαιοί. Παραδείγματος χάριν τὸ ἀλογό — εἶναι καὶ αὐτὸς φίλος. Μὲ
πόση προσοχὴ μᾶς βαστᾷ καὶ μᾶς φέρνει! Ο, τὶ ώραια ποῦ εἶνε
ἔδω! Καὶ εἶνε δυνατόν, νὰ ἀναχωρήσω μεθαύριο γιὰ τὰ Παρίσια;»

«Ναι . . . Εἶνε δυνατόν;» ἐπανελάμβανεν ὁ Σανίν.

«Καὶ σεῖς γιὰ τὴν Φραγκφούρτη;»

«Αί . . . — εἰς τὸ δύνομα τοῦ Θεοῦ! Ἀλλὰ ἡ σημερινὴ
ἡμέρα εἶνε ὅλη ἴδική μας . . . ἴδική μας . . . ἴδική μας!»

* * *

Οι ἵπποι εἶχον ἔλυτη ἔως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δάσους. Τῷρα
εἰσεχθρόσαν. Ἡ βαθεῖα, μαλακὴ σκιὰ τοὺς περιεκάλυπτε πανταχόδεν.

«Ο! 'Εδω εἶνε παράδεισος!» ἐφώναζεν ἡ Μαρία Νικολάγεβνα.

«Ἄς προχωρήσουμε ἀκόμη βαθύτερα 'τὸν ίσκιο, Σανίν.»

Ἐλαφρῶς φυσῶντες καὶ σείνοντες τὰς κεφαλὰς εἰσεχθρόσαν οἱ
ἵπποι «ἀκόμη βαθύτερα 'τὸν ίσκιο». Ἡ ἀτραπός, τὴν ὄποιαν ἡκο-
λούθουν ἔλαβεν αἴφνις μίαν καμπήν καὶ ἤγαγεν αὐτὸς εἰς τινὰ
ἄρκοντας στενόν διάδρομον. Αἱ χθαραλαὶ κέδροι, ἡ πτέρις, αἱ ὄρτι-
νῶδεις πενκαὶ, καὶ τὰ μαραμένα περυσινὰ φύλλα ἐπλήρουν τὴν
ἀτραπαριανὸν ισχυρὸν ἀποναρκωτικὸν ἀρώματος. Ἀλλ' ἐκ τῶν ρωγ-
μῶν τῶν μεγάλων πετρωδῶν βράχων ἐξήρχετο δροσιστικόν, ἀνα-
ψυκτικόν πνεῦμα. Ἐκατέρωθεν τῆς στενῆς ὁδοῦ ὑψοῦντο κατά δια-
στήματα στρογγυλωτοὶ σωροὶ χωμάτων, κεκαλυμμένοι ὑπὸ πρασίνων
βρύσων.

«Halte!» ἐφώναζεν ἡ Μαρία Νικολάγεβνα, «θέλω νὰ καθίσω
ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸ βελούδενιο ταπέτο καὶ νὰ ξουχάσω. Βοήθησε με
νὰ κατεβῶ.»

Ο Σανίν ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸν ἵππον καὶ ἐσπευσε πρὸς αὐτήν.
Αὐτὴ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ὀμών του, καὶ μὲ ἐν ἐλαφρῷ πήδημα ἐπά-
τησεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ ἐνδές ἐκ τῶν βρυσοκεπῶν
ἐκείνων λοφίσκων. Ο Σανίν κρατῶν ἐκ τῶν ἡνίων ἀμφοτέρους
τοὺς ἵππους ἔμεινεν δρυδὸς ἐνώπιον τῆς.

Ἡ Μαρία Νικολάγεβνα ἐστρεψε πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματά της.
«Σανίν, μπορεῖτε νὰ λησμονήσετε;»

«Ο Σανίν ἐνθυμήθη ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶχε συμβῇ τῇ προτεραιᾳ
ἐσπέρα ἐν τῇ ἀμάξῃ.

«Εἶνε ἑρώης αὐτὴ ἡ μομφή;» εἶπε.

«Ποτὲ εἰς ὅλη μου τὴν ζωὴν δὲν είχα νὰ μεμφθῶ κανένα.
Εἰπέτε μου . . . πιστεύετε τὰ μάργα;»

«Γι;»

«Τὰ μάργα . . . τὰ μάργα τοῦ ἑρωτος — ζεύρετε; ἐκείνα
ποῦ βρίσκουνται 'ςτα τραγούδια μας, 'ςτα ρωσικά τραγούδια τοῦ
λαοῦ . . . »

«Α! αὐτὰ ἐννοεῖτε!» εἶπεν ὁ Σανίν βραδέως.

«Ναι, αὐτὰ τὰ μάργα ἐννοῶ. Ἐγώ τὰ πιστεύω . . . Καὶ
σεῖς ἐπίστε τὰ τὰ πιστεύετε.

«Μάργα . . . Μάργα τοῦ ἑρωτος . . . » ἐπανελάμβανεν
ὁ Σανίν. «Τὰ πάντα είναι δυνατά 'ς αὐτὸν τὸν κόσρο. Προτέρεα
δὲν τὰ ἐπιστευα . . . ἀλλὰ τώρα τὰ πιστεύω. Βλέπω τὸν ἐαυτὸν
μου πολὺ διαφορετικό . . . »

Ὁ Σανίν Νικολάγεβνα ἐγείνε σύννους καὶ ἐστρεψε τὰ βλέμ-
ματα εἰς τὰ πέριξ.

«Αὐτὸς ὁ τόπος ἐδῶ . . . μοῦ φαίνεται πῶς τὸν γνωρίζω.
Σανίν, κυράζετε μιὰ στιγμή, Δινέσκεται πότισω ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ δέν-
τρο ἐνας κόκκινος ἔβδολος σταυρός.»

«Ο Σανίν ἀπεμακρύνθη κατά τινα βίματα.

«Ναι», εἶπεν, «ὅ σταυρὸς εἶνε ἑκεῖ.»

«Η Μαρία Νικολάγεβνα ἐμειδίσαε.

«Α, φρασί! Ξεύρω ποῦ εἰμαστε. «Εως τώρα δὲν ἔχασμε τὸ
δρόμο. Τι κτύπος εἰν' αὐτός; Μήπως εἶνε κανένας ξύλοκόπος;»

Ο Σανίν ἐξήτασε διὰ τοῦ βλέμματος τὸ πυκνὸν μέρος τοῦ
διαστού.

«Ναι . . . εἰν' ἔνας ἄνδρωπος, ποῦ κόπτει τὰ ζηρὰ κλαριά.»

«Πρέπει νὰ σάξω τὰ μαλλιά μου» εἶπεν ἡ Μαρία Νικολά-
γεβνα «Ἀν μ' ἐβλέπετε έτσι καθὼς είμαι, εἰμποροῦσε νὰ λάβῃ κακές
ὑπόψιες.»

«Ελαβε τὸν πῖλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς της καὶ ἤρχισε νὰ πλέκῃ
τὴν μακράν της κόμην, σιωπηλὴ καὶ σοβαρά. Ο Σανίν ιστάτο
εἰσέτι σύπροσθέν της . . . Αἱ ἀρμονικαὶ γραμμαὶ τοῦ σώματός
της διεγράφοντο εὐκρινῶς ὑπὸ τὰς σκοτεινὰς πτυχάς τοῦ φορέατος.

Εἰς ἐκ τῶν ἵππων ἐσείσθη αἴροντας διόπιθεν τοῦ Σανίν. Καὶ
αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤρχισε νὰ τρέμῃ ἀκούσιως καθ' δλα του τὰ μέλη. Τὰ
πάντα εἰν αὐτῷ εὑρίσκοντο ἐν συγχύσει: τὰ νεύρα του ἡσαν τεταρένα
δις αἱ χορδαὶ μουσικοῦ δργάνου. Δὲν ἐψεύδετο ὅτε εἶπεν ὅτι βλέ-
πει τὸν ἐντό του πολὺ διαφορετικό. Πραγματικῶς ἡτο
μεση μαγευμένος. Ολόκληρος ἡ ψυχή του συνεκεντροῦσε εἰς μίαν
μόνην σκέψιν, εἰς μίαν μόνην ἐπιτυμίαν . . .

«Η Μαρία Νικολάγεβνα ἔρριψε πρὸς αὐτὸν ἐν βλέμμα δια-
περιστικόν.

«Ἐτσι, τώρα τὰ πάντα είναι ἐν τάξεις» ἐψιθύρισε καὶ ἐφόρεσε τὸν
πῖλον της. «Δὲν θέλετε νὰ καθίσετε; Εδῶ, κοντά μου. Οχι, πε-
ριμένετε ἀκόμη . . . Μήν καθίσετε . . . Τι εἰν' αὐτό;

Διὰ τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων, διὰ τῆς ἀτραπαριας ἡκούνετο
ὑπόκωφος, διαρκής κρότος.

«Βροντή νὰ εἰν' αὐτό;»

«Φαίνεται νὰ ἡτο βροντή,» ἀπεκρίθη ὁ Σανίν.

«Α, τότε γιὰ μᾶς θὰ εἰν' αὐτὸς ἐορτή, ἀλληνὶ ἐορτή καὶ παν-
γυρις! Αὐτὸς ἡτο τὸ μόνον δποῦ μᾶς ἔλειπε!»

«Ο ύπόκωφος κρότος ἡκούσθη ἐκ δευτέρου, ἐγείνειν ισχυρότερος
καὶ ἐλαζεν ὡς δυνατός πάταγος.

«Bravo! Da capo! Ένθυμεισθε ἑκείνο, τὸ δόποιον σᾶς διηγήθην χθὲς ἐπὶ τῆς Αἰγαίας; Καὶ ἑκείνοι φάσαντας ἐν τῷ δόσει κατελήφθησαν ὑπὸ καταιγίδος. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ζητήσωμεν σκέπτην.»

Ταῦτα εἰποδια εἰςκάθητη ταχέως.

«Φέρετ μου τὸ ἄλογο ἐμπρός . . . Δότε μου τὸ χέρι σας. Ετοι. Δὲν είμαι βρειά.»

«Ωσάν πτηνὸν ἀνετήδησεν ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου. Ο Σανίν φασάτως ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἵππου.

Θέλετε νὰ ἐπιστρέψωμεν;» πρώτησε μετά τίνος δισταγμοῦ.

«Νὰ ἐπιστρέψωμεν!» ἀντηρότησεν ή Μαρία Νικολάγεβνα βραδέως καὶ συνέτεινε τὰ ἡνία. «Ἀκολούθειτε ἐρέ!» διέταξε μὲ ταχόν, ἀπότομον υφος.

Καὶ ἤλασε τὸν ἵππον πάλιν εἰς τὴν ὁδόν, διέβη πλησίον τοῦ ἔρυμροῦ σταυροῦ, κατέβη κάτω εἰς τὴν στενὴν ἀτραπὸν μέχρι τοῦ μέρους ἐνθα διεσταυροῦτο ὃς ἀλλις ἀτραπὸς, εἴτα ἐστρεψε πρὸς τὰ δεξιά καὶ ἤλασε πάλιν πρὸς τὴν ἀνωφέρειαν . . . Ἐγνώριζε προδήλως, ποῦ ἦγεν ἡ δόση — ὃ δὲ Σανίν ἔχωντο ὀλονέννι βαθύτερον εἰς τὸ πυκνὸν δάσος. Η Μαρία Νικολάγεβνα δὲν ἐπέφερε οὐδὲ λέξιν, δὲν μετεστρεψε οὐδὲ πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλήν, ἀλλὰ μὲ ἥντος ἐπιτακτικὸν ἐξηκολούθει τὸν δρόμον τῆς δόλονέν περατέρω. Καὶ ὁ Σανίν τὴν ἡκολούθει, εὐπειθής, ὑπήκοος, τεταπεινωμένος καὶ οὐδὲ σπινδῆρα θελήσεως ἔχων ἐν τῇ νεναρκωμένῃ καρδίᾳ του. Ἡρχισε νὰ ψηχαλίζῃ. Ἐκείνη ὠτρυνε τὸν ἵππον πρὸς μεῖζονα ταχύτητα — καὶ ἑκείνος δὲν ἔμενεν ὀπίσω. Ἐπι τέλους διέκρινε μεταξὺ τῶν νεαρῶν βαθυπρασίνων δρυῶν παρά τινι προέχοντι καὶ μελανίζοντι βράχῳ πενιχράν τινα καλύψην μὲ δύραν χαμηλήν ἐν τῷ σχοινοπλέκτῳ τοίχῳ . . . Η Μαρία Νικολάγεβνα ἤλασε τὸν ἵππον τῆς διὰ μέσου τῶν πυκνῶν θάμνων, ἐπέδησε κάτω καὶ σταματήσασα παρά τὸ κατεφθιόν τῆς θύρας μετεστράψη πρὸς τὸν Σανίν καὶ ἐψιθύρισεν: «Αλεσία!»

* * *

Τέσσαρας ὥρας μετά ταῦτα ή Μαρία Νικολάγεβνα καὶ ὁ Σανίν, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἱπποκόμου, διτις ἡτο ἀποκούμηνος ἐπὶ τοῦ ἵππου του, ἐπέστρεψαν εἰς Βεισβάδην. Ο κύριος Πολοσάφ υπεδέχθη τὴν σύγχρονον τοῦ κρατῶν· ἐν τῇ χειρὶ τὴν πρὸς τὸν ἐπιστάτην ἐπιστολὴν. «Οτε παρετήρησε μὲ ἐπαστικὸν βλέμμα τὴν γυναικά του, προσέλαβεν ἀμέσως σκυδρωπῆν δψιν καὶ ἐψιθύρισε μεταξὺ τῶν ὁδόντων του:

«Μήτις ἔκέρδεσες;»

Η Μαρία Νικολάγεβνα ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ὑψωσε τοὺς ωρῶν.

* * *

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, δύο ὥρας βραδύτερον, ὁ Σανίν χαμένος καὶ κατεστραμμένος ιστατο ἐνώπιον τῆς ἐν τῷ ίδικῷ του δωματίῳ . . .

«Ποῦ θέλεις νὰ πάς;» πρώτησεν αὐτὸς ή Μαρία Νικολάγεβνα. «Στὰ Παρισία ή ἐστὶ Φραγκούρτη;»

«Θὰ πάω ἐκεὶ ποῦ πάς ἐσθ — καὶ θὰ μείνω κοντά σου δοσον νὰ μὲ διωξῆς» εἶπε πλήρης ἀπελπισίας, καὶ γονυπετήσας ἡσπάσθη τὰς χειρας ἑκείνης, τῆς ὀποίας ἔγεινε σκλάβος.

Ἐκείνη ἀπέσυρε τὰς χειράς της καὶ ἐπέδηκεν αὐτάς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἥρχισε μὲ δόλα της τὰ δέκα δάκτυλα νὰ μαλάζῃ τὴν κόμην του. Βραδέως ἐτέλισσε περὶ τοὺς δακτύλους τῆς τὴν μαλακὴν καὶ βοστρυχώδη κόρην του καὶ ἀνωρθοῦτο ἐν ὀλφ αὐτῆς τῷ ἀναστήματι. Θριαμβευτικὸν μειδίαμα ἐπλανάτο περὶ τὰ χεῖλη της, οἱ δὲ εὐρέως ἡνεῳγμένοι καὶ ἀστράπτοντες ὄφθαλμοι τῆς ἐδεικνυούν μόνον τὴν ἔκρασιν τῆς ἀσπλαγχνίας καὶ τοῦ κόρου. Τοιούτους ὄφθαλμούς πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ γύψ, σταν βυθίζῃ τοὺς ὄνυχάς του εἰς τὰς πλευράς του θύματός του.

43.

Ἄνται ήσαν αἱ ἀναιρήσεις, αἵτινες ἐπληγμάριζον τὸν νοῦν τοῦ Δημήτρι Σανίν, ὅτε ἐν τῇ ἡρεμίᾳ τοῦ δωματίου του ἀνεδιφῶν τὰ παλαιὰ χειρόγραφα καὶ τὰς ἐπιστολὰς εἴχε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὸν γρανατοκόλλητον σταυρόν. Τὰ περιγραφέντα συμβάντα παρουσιάζοντο ζώντανά τὸ ἐν μετά τὸ ἄλλο πρὸ τοῦ πνευματικοῦ του ὄφθαλμοῦ . . . ἀλλὰ ὅτε ἐφθάστεν εἰς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἀπέρθυνε πρὸς τὴν κυρίαν Πολοσάφ τὴν ταπεινωτικὴν ταῦτην παράκλησιν, καθ' ἣν ἐπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ γυναίου ἑκείνου, καθ' ἣν ἥρχισεν ἡ δουλεία του — τότε ἀπεστράψῃ ἀπὸ τῶν εἰκόνων διείχειν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην του, καὶ δὲν ἥθελε πλέον νὰ ἐνθυμήται

τίποτε. «Οχι διτὶ ἡ μνήμη του τὸν ἐγκατέλιπε — ὁ δχι! ἐγγνωρίζε πολὺ καλά τι εἶχεν ἐπικολούθηση τὴν στιγμὴν ἑκείνην ἀλλ᾽ ἡ αἰσχύνη τὸν ἐπινιγίαν, ἀκόμη καὶ τώρα μετά παρέλευσιν τοσούτων ἐτῶν. Ἐφοβεῖτο τὸ φρικαλέον συναισθήμα τῆς πρὸς ἑαυτὸν περιφρόνησεως, τὸ δόποιον ἐξ ἀπαντος ὡς κύμα τὸν ἐκάλυπτε καὶ θὰ κατέπνιγεν ἐν αὐτῷ πάντα τὸ ἄλλα αἰσθήματα, ἀλλὰ δὲν ἐπέβαλλεν εἰς τὴν μνήμην του σιγῆν. Ἀλλὰ δοσον καὶ ἡ γνωνίζετο νὰ καταπνίξῃ τὰς ἀναιρήσεις, αἵτινες εἰσώρυων εἰς τὸ πνεῦμα του, δὲν κατάρθων τίποτε. Ἀνερμηνήσκετο τὸ ἐλεεινόν, τὸ κλαψιάρικό, τὸ πλήρες ψεύδους, τὸ οικτρόν καὶ ἀδλιον γράμμα, τὸ δόποιον οὐδέποτε ἐλαβε μίαν ἀπάντησιν . . . Νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον της, νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτήν — μετά τοιστὴν ἀπάτην, μετά τοιστὴν προδοσίαν — Οὐδέποτε! Εναντίον τοιστού διαβήματος κατεξαίστατο πᾶν ἐναπομέναν ἔτι εἰς αὐτὸν ἡγος συνειδήσεως καὶ φιλοτιμίας! Καὶ ἐπειτα, μήπως δὲν ἀπώλεσε πάσαν εἰς ἑαυτὸν πετοιδησιον καὶ πάντα σεβασμὸν πρὸς τὴν ίδιαν βούλησιν; Μήπως ἡδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του διὰ τὸ μέλλον;

Ο Σανίν ἐνθυμήθη προσέτι, διτὶ ἐπεμψε — ω αἰσχος! — τὸν ὑπηρέτην τοῦ Πολοσάφ εἰς Φραγκούρτην διὰ πάρη τὰ πράμματά του ἐνεθυμήθη διτὶ ἐν τῇ δειλῇ ἀνησυχίᾳ του μίαν μόνην σκέψιν εἶχε, πῶς νὰ φύγῃ δοσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα εἰς Παρισίους, εἰς Παρισίους ἐνεθυμήθη διτὶ κατὰ διατεγχή τῆς Μαρίας Νικολάγεβνας ἐπαπεινώθη μάλιστα καὶ ἐξευτελίσθη ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Πολοσάφ, αὐτοῦ τοῦ Ἰππόλυτον Σίδωριτς Πολοσάφ, καὶ ἐθήρευσε χαμηρῶς τὴν εὐνοίαν του, καὶ ἡναγκάσθη μάλιστα νὰ προσποιήται μυρίας φιλοφροσύνας καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δένχωφ, ἀλλα καὶ εἰς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ παρετήρησε δομούσιον σιδηρούλιον, οἷον καὶ αὐτὸς εἶχε λάβη φέ δώρον παρὸ τῆς Μαρίας Νικολάγεβνας.

Ἐπειτα τῷ ἐπῆλθον ἔτι ἀλγεινότεραι ἀναιρήσεις . . . Ο ὑπηρέτης τοῦ ἔνενδονος τῷ παρουσιάζει ἐν ἐπισκεπτήριον, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτηρίου τούτου ἀναγινώσκει τὰς λέξεις: Πανταλεόνε τε Σιππάτολα, ἀδικός δοιδός τῆς Αβτοῦ Βασιλικῆς ὑψηλότερος, τοῦ Δουκὸς τῆς Μοδένης! «Ἐρπων προσπαθεῖ νὰ κρυφῇ ἀπὸ τὸν γέροντος, δὲν δύναται δομαν' ν' ἀποφύγῃ τὴν συνάντησιν αὐτοῦ ἐν τῷ διαδρόμῳ τοῦ ἔνενδονος! — καὶ βλέπει ἐνώπιον του ἐξωγρισμένον πρόσωπον ὑπὸ τὴν ἀκατάστατον βοστρυχώδη κόμην, καὶ οι γεροντικοὶ ὄφθαλμοι σπινδηροβολοῦν καὶ λάμπουν φέ ἀναιρήσεια κάρβουνα, καὶ αὐτὸς ὁ Σανίν ἀκούει ἀπειλητικάς κραυγάς καὶ ἀράς φρικαλέας: «Maledizione! (Κατάρα!) . . . Codardo! Infame traidore! (δειλέ! ἀπιμε προδότα!) . . .

Ο Σανίν κλείει τοὺς ὄφθαλμοδες καὶ σείει τὴν κεφαλήν, ως εἰ προσπαθῶν ἐκ νέου ν' ἀποσοβήσῃ ἀρ' ἑαυτοῦ τὰς δεινάς ἀναιρήσεις, ἀλλ' εἰς μάτην! Βλέπει τὸν ἑαυτόν του καθισμένον ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἐμπροσθίου. Θρανίου τῆς ἀμάξης, ἐνῷ ἡ Μαρία Νικολάγεβνα καὶ ὁ Ἰππόλυτος Σίδωριτς Πολοσάφ ἔνετολοι γιανταὶ ἀνέτως καθήμενοι ἐπὶ τῶν μαλακῶν ἐπιστρωμάτων τοῦ ὄπισθιον θρανίου ἐν τῷ βάθει τῆς ἀμάξης. Τέσσαρες ἵπποι τρέχουσιν δομοίς καλπάζοντες ἀνὰ τὴν λιθόστρωτον ὀδόν τῆς Βεισβάδης καὶ ἀπαγορεύοντες εἰς Παρισίους! — εἰς Παρισίους! Ο Ἰππόλυτος Σίδωριτς τριχεῖ ἐν ἀπάδι, τὸ δόποιον αὐτὸς ὁ Σανίν ἐπροσθήθη νὰ τῷ ἐκλεπτεῖ, ἐνῷ ἡ Μαρία Νικολάγεβνα τὸν κυττάζει καὶ κρυφογελᾷ — μὲ μειδίαρα, τὸ δόποιον γνωρίζει ἡδη αὐτός, ὁ τώρα δούλος της — μὲ μειδίαρα δεσπότου, ἀπόλυτου κυρίου.

Άλλα, Θεὲ Παντοδύναμε! ἐκεὶ πέρα εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, οὐχι μακράν τῆς πύλης τῆς πόλεως — δὲν εἰν' αὐτὸς ὁ Πανταλεόνε τοῦ στέκεται; καὶ ποιὸς εἰν' αὐτὸς ὁ ἄλλος, κοντά του; ὁ Αἰμιλίοις; Ναι αὐτὸς είνε, ὁ Αἰμιλίοις, ὁ ἐνθοσιωδῆς λάτρης καὶ θαυμαστῆς του, ὁ ἀκριβὸς νεαρός του φίλος! Αἰκόμη πρὸ διλίγων ἡμερῶν ἡ νεαρά αὐτὴ καρδία τὸν ἐλάτρευεν φέ κρωστα, ως τὸ ιδεάδες τοῦ ἀνδρός — καὶ τώρα μίσος μόνον καὶ περιφρόνησιν ἀποτένει τὸ εὐγενές, τὸ ωχρόν, τὸ ωραίον τοῦτο πρόσωπον (ναι, ἡτο τῶν ωραίων, ως προσειλκυσε τὴν προσοχήν, καὶ αὐτῆς τῆς Μαρίας Νικολάγεβνας, ἡτο παρετήρει αὐτὸς θαυμάζουσα διὰ τοῦ παραθυρίου τῆς ἀμάξης). Οι ὄφθαλμοι του — πόσον δομιάζουν μὲ τοὺς ὄφθαλμούς της — είνε καρφωμένοι ἐπὶ τὸν Σανίν, καὶ τὰ συνεσφημένα χεῖλη του διανοίγονται αἰφνῆς, διετος ἐκσφενδονίσωσι κατ' αὐτοῦ κατάραν . . .

Καὶ ὁ Πανταλεόνε ἐκτείνει τὰς χειρας καὶ δεικνύει τὸν Σανίν — καὶ εἰς ποῖον τὸν δεικνύει; Εἰς τὸν σκύλον Ταρτάλιαν, ὁ δόποιος ισταται πλησίον του. Καὶ ὁ Ταρτάλιας γωνιγίζει κατά τοῦ Σανίν· καὶ αὐτὸς δὲ τὸ γωνιστα τοῦ τιμού κυνός ἡχει ως ἀνυπόφορος ὀνειδισμός εἰς τὰ μάτηα τοῦ Σανίν . . . Φρικαλέα εἰκαν!

Κ' ἔπειτα ο βίος ἐν Παρισίοις — και ὅλαι αἱ ταπεινώσεις καὶ οἱ ἔγεντελισμοὶ, καὶ ὅλα τὰ ἀτιμωτικά βάσαντα, τὰ δοπιαὶ ἀνάγκαζεται νὰ ὑποφέρῃ ἔνας σκλέρος, ὁ δοπιος δὲν ἔχει οὔτε καν τὸ δικαίωμα νὰ είνει ἥηδοτος ή νὰ παραπονεθῇ, καὶ ὁ δοπιος ἐστὶ τέλους ἀπορρίπτεται ὡς ἀκύβαλον, φς πεπαλαιωμένον ἔνδυμα . . .

Καὶ ἔπειτα η εἰς τὴν πατρίδος ἐπάνοδος, ὁ μονήρης καὶ φαρμακευμένος βίος, αἱ μικροπεπεῖς φροντίδες, ἡ ἀσκημέντος καὶ ματαία δρᾶσις, μία πικρὰ καὶ ἀκαρπός μετάνοια, μία ἐτὶ πικροτέρα καὶ ἀκαρπότερα ἡδη, μία ἀδριστος ἄλλ' ἀδιάκοπος τιμωρία — τιμωρία, παραβλητέα πρὸς ἀσμαντὸν μὲν ἄλλ' ἀνιατὸν νόσον, πρὸς χρέος, τὸ δοπιὸν πληρώνεται ἀπὸ λεφτό σε λεφτό, καὶ τοῦ δοπιού ὅμως τὸ μέγεθος είνει ἀνυπολόγιστον . . .

Τὸ ποτήριον είνει πεπληρωμένον μέχρι στεφάνης — ἄρκει!

* * *

Πῶς συνέβη, νὰ μείνῃ εἰς τὴν κατοχήν του ὁ μικρὸς σταυρός, τὸν δοπιον' ή Τζέρμα τῷ εἶχε δωρήση; Διατὶ δὲν τὸν ἔστειλεν εἰς αὐτὴν ὅπισσ; πῶς συνέβη, νὰ μὴ πέσῃ ποτὲ εἰς τὰς χειράς του μέχρι τῆς ἡμέρας ταῦτης; Ἐπὶ πολλάς, πολλάς ώρας ἐκάθητο βυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ, μολονότι εἶχε διδαχθῆ ὑπὸ τῆς πειρᾶς τοσούτων ἑτῶν, δὲν ἤδυνατο ἀκόμη νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἰμισθρεῖς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Τζέρμαν, τὴν δοπιαὶ εἶχεν ἀγάπηση τόσον τρυφερῶς, τόσον περιπατῶς — νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ, χάριν μιᾶς γυναικός, τὴν δοπιαὶ νὲν γένει οὐδέποτε ἥγάπησε! . . .

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ ἐνέβαλεν ὅλους τὸνς γνωστοὺς καὶ φίλους του εἰς ἕκπληξιν διὰ τῆς εἰδήσεως, διὰ σκοπεύει νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ ἔξωτερικόν. Ἡ εἰδησίς αὐτὴ ἐπρόσενης μεγάλην ἀνησυχίαν. Ὁ Σανίν κατέλειπε τὴν Πετρούπολιν ἐν τῷ μέσῳ δρυμοτάτου χειμῶνος, καὶ μάλιστα καθ' ὅν χρόνον εἶχεν ἐνοικίσην καὶ εὐτρεπήση δι' ἐπίπλων μίαν λαμπρὸν κατοικίαν προσέτι δὲ καὶ θεωρεῖον εἰς τὸ ιταλικὸν θέατρον, ὃπου ἐμελλε νὰ παιξῇ ἡ Πλάτη — ναι αὐτὴν ἡ ιδία η Πλάτη! Οι γνωστοὶ καὶ φίλοι του δὲν ἤδυναντο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐννοήσωσι ποιὰ ἦτο ἡ κυρία αἵτια τῆς αἰρηνῆδιας ταῦτης ἀναχωρήσεως, ἀλλ' οι ἀνθρώποι δὲν εἶναι συνειδισμένοι νὰ πόνοκεφαλούν πολλὸν καὶ δηλαδόν διὰ ἔνεας ὑποδέσεις, καὶ ὅτε πραγματικῶς ὁ Σανίν ἀνεχώρησεν, ὁ μόνος δοτὶς τὸν ἀπεχωρίσειν εἰς τὸν σταυρὸν τὸν σιδηροδρόμιον ἦτο Γάλλος τις ράπτης, καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πληρωθῇ μικρὸν τινα λογαριασμὸν. — «pour un saute-en-barque en velour noir, tout-à-fait chic!»

44.

Ὁ Σανίν ειδοποιήσε μὲν τοὺς φίλους του διὰ ἀναχωρεῖ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἀλλὰ δὲν τοῖς ψωνύμασse τὸ μέρος, εἰς τὸ δοπιον' ἔρειλλε νὰ μεταβῇ. Ὁ ἀγαγώντης δὲ μαντεύση εὐκόλως διὰ ὁ Σανίν μετέβη ἀμέσως εἰς τὴν Φραγκφορότην. Χάρις εἰς τὸν σιδηροδρόμον, οἵτινες διαυλακοῦν δηλητὰ τὴν Εδρώπην, ἔφθισεν ἐκεῖ κατὰ τὴν τετάρτην ἡδη ἡμέραν μετά τὴν ἀναχωρησίν του ἐκ Πετρουπόλεως. Δὲν εἶχε πλέον ἐπανίδη τὴν Φραγκφορότην ἀπὸ τοῦ ἑτούς 1840. Τὸ ἔνοδοχείον τοῦ «Λευκοῦ Κύκνου» εὑρίσκετο εἰσέτι εἰς τὴν ἀρχαίαν του θέσιν καὶ ἡμιάζεν εἰσέτι ὅπως καὶ πρότερον, ἀν καὶ δὲν ἐνεωρεῖτο πλέον ὡς ἔνοδοχείον πρώτης τάξεως. Ἡ Τζάιλ, ἡ κυριωτάτη ὁδὸς τῆς Φραγκφορότης, ὀδίγον εἶχε μεταβλῆθη· ἀλλὰ δχι μόνον ἡ οἰκία τῆς κυρίας Ροσέλλη, ἀλλὰ καὶ ὁ δρόπος εἰς τὸν δοπιον' ἐρίσκετο ἀλλοτεῖς ὡς οἰκία αὕτη, εἶχεν ἡδη ἀφανισθῆ διοτελεῖς. Ὁξει παράφρων περιεφέρετο ὁ Σανίν περὶ τὸν δόπον, διτίνες ἀλλοτεῖς τῷ ἵσαν τοσούτον γνωστοῦ — καὶ τίκτοις πλέον δὲν ἤδυναντο νὰ ἀναγνωρίσῃ: Αἱ παλαιαὶ οἰκίαι εἶχον ἔξαφανισθη, νέαι δὲ ὁδοὶ μὲ μεγαλοπρεπεῖς καὶ στενῶς συνδεμένας οἰκίας καὶ κορφᾶς ἐπανδεις εἶχον ἀνοιχθῆ εἰς τὴν θέσιν τῶν. Καὶ εἰς τὸν δημόσιον κήπον, ἔνθα ὁ Σανίν μετά τῆς Τζέρμας ἔσχε τὴν τελευταῖαν ἀποφασιστικὴν συνδιάλεξιν, τὰ δένδρα ἤσαν τοσούτον ἡδημένα καὶ τὰ πάντα τοσούτον εἶχον μεταβλῆθη, ὥστε ὁ Σανίν ἥπορει, ἀν πραγματικῶς αὐτὸς ἦτο ὁ ίδιος ἐκείνος κῆπος.

Τι νὰ κάψῃ; Πῶς, καὶ ποῦ νὰ ζητήσῃ πληροφορίας; Τριάκοντα ἔτη εἶχον παρέληψη ἐπὶ τοῦ χρόνου ἐκείνου . . . Δὲν ἤτο εἰκόλον πράγμα! Οὐδὲ εἰς ἐξ ἐκείνων, εἰς τοὺς δοπιοὺς ἀπανθύνετο, εἶχεν ἄκονθη οὐδὲ τὸ δνομα τῶν Ροσέλλη. Ὁ ἔνοδοχος τὸν συνεβολεύεται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν δημοσίων βιβλιοθήκην, λέγων διὰ ἔρισκεν δλας τὰς παλαιὰς ἐφημερίδας· ἀλλὰ εἰς τὸν δοπιὸν ἀφέλονταν αὐταὶ αἱ παλαιαὶ ἐφημερίδες, — περὶ τούτου ὁ ἔνοδοχος δὲν εἶχεν τὸ νὰ εἴπῃ.

Ἐν τῷ ἀπελπισίᾳ τοῦ ἔγκεισην ὁ Σανίν ἐπὶ τέλους νὰ μάθῃ

περὶ τοῦ κυρίου Κλόβερο. Νέα διάψυνσις ἐλπίδων — εἰ καὶ τὸ δνομα τοῦ Κλόβερο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν ἔνοδοχον. Ὁ κορυφῆς ἐμπορο- ὑπάλληλος εἶχεν εὑρὶ τὴν τύχην τοῦ καὶ ἔγεινε μέγας κεφαλαιοῦ- χος· ἔπειτα δημος ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἐργασίας του καὶ ἐχρεωκόπησε καὶ ἐπὶ τέλους ἀπέδανεν ἐν τῇ φυλακῇ . . . Ἡ εἰδησίς αὐτῇ ἀλλως τε οὐδεμίαν λύντην ἐπρόσενην εἰς τὸν Σανίν.

Ο Σανίν ἤρχισεν ἡδη νὰ δεωρῇ τὸ ταξειδίον του ὡς ἀπερι- σκεψίαν καὶ ἐλαφρόνοιαν, δτε ἡμέραν τινά, ἀναδιφῶν τὸ βιβλίον τῶν διεθνῶνεων, εὑρέν αἰφνις ἐν αὐτῷ τὸ δνομα Δένχωφ ταγματάρ- χης ἐ. δ. Ἐπήρει ἀμέσως μίαν ἀμοσαν καὶ μετέβη εἰς τὴν κάτοικον τοῦ Δένχωφ — διν καὶ δὲν εἶχε οὐδὲ τὴν ἐλαχιστὴν ἀφορμήν νὰ γνωρίζῃ ἀν οὗτος δένχωφ ἦτο διάτοξης Δένχωφ, καὶ ἀν ὁ παλαιὸς ἐκείνος Δένχωφ ἤδυνατο νὰ τῷ διάση τῷρα πλη- ροφορίας περὶ τῆς οἰκογένειας Ρόσελλη. Ἄλλ' ἀδιάφορον: Ὁ πνι- γμένος πιάνεται ἀπὸ τὸ μαλλιά του.

Ο Σανίν εὗρε τὸν ταγματάρχην φὸν Δένχωφ ἐ. δ. ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ ἀμα ἰδὼν τὸν πολιόν ἀνδρα διεγνώρισεν ἀμέσως ἐν αὐτῷ τὸν ἀλλοτε ἀντίταλον του. Καὶ οὗτος δὲ διεγνώρισε πάλιν τὸν Σανίν καὶ ἔχαρη μάλιστα διτὶ τὸν ἐπανέβλεπε, διότι δένχωφ αὐτὸν τοῦ νεανικά του κατορ- δώρατα.

Ο Δένχωφ διηγήθη εἰς τὸν Σανίν, διτὶ η οἰκογένεια Ρόσελλη πρὸ πολλῶν, πολλῶν ἐτῶν μετέβη καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Αμερι- κήν· διτὶ η Τζέρμα πανανδρεύθη ἐνα μπορον· καὶ διτὶ ἀλλως τε αὐ- τός, δένχωφ, ἐλπίζει διτὶ θὰ δυνηθῇ νὰ μάθῃ παρὰ τινος φίλου του ἐμπόρου τὸν διεθνῶντιν τοῦ ἀνδρὸς τῆς Τζέρμας, καύθι δι τὸν φίλος του κάμνει πολλάς ἐργασίας· μὲ τὴν Αμερικήν. Ο Σανίν πάρεκά- λεσε τὸν Δένχωφ νὰ ἐπισκεψθῇ αὐτὸν τὸν φίλον του καὶ — ω χαρά! — δένχωφ ἔφερε πραγματικῶς τὴν διεθνῶντιν τοῦ ἀνδρὸς τῆς Τζέρμας: Mister J. Slocum, Νέα Υόρκη, Broadway No. 501, Βεβαίως η διεθνῶντιν αὐτὸν ἦτο ἀπὸ τοῦ ἑτούς 1863.

«Ἄς ἐπίσωμεν» εἶπεν δένχωφ διτὶ η παλαιὰ μας ἐκ Φραγκ- φορότης καλλονή ἡδη ἀκόμη καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν Νέαν Υόρκην! Άληθεια, πέτε μου παρακαλῶ» πρόσεδηκε μὲ χαμηλοτέραν φωνὴν — «ἐκείνη η Ρωσίς κυρία — ἐνδυματίδης; — ὅποιος ἦτον τότε ζει Βεισβάδη — η κυρία Μπο . . . Μπολοσάφ — ξη ἀκόμη;»

«Οχι» ἀπεκρίθη ὁ Σανίν, «ἀπέδανε πρὸ πολλοῦ.»

Ο Δένχωφ ὑψώσε τὰ βλέμματα ἐπειδή δημως εἰδεν διτὶ δεν συνειδητικῶς απέστρεψε τὸ πρόσωπον, ἀπεσύρθη, χωρὶς νὰ προφέρει πλέον οὐτε λέξιν.

* * *

Ἀκόμη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔγραψεν δένχωφ μίαν ἐπι- στολὴν εἰς τὴν κυρίαν Τζέρμαν Slocum εἰς Νέαν Υόρκην. Εἰς αὐ- τὴν τὴν ἐπιστολὴν τῇ ἐλεγεν, διτὶ γράψει πρὸς αὐτὴν ἐκ Φραγκ- φορότης, δποι ἡλιθεν ἔξεπιτηδης μὲ μόνον τὸν σκοπὸν νὰ ἀνάκα- λυψῃ τὰ ἱγνη αὐτῆς, τῆς Τζέρμας· διτὶ συναισθάνεται πληρέστατα διτὶ ἀπώλεσεν ἐντελῶς τὸ δικαιωρία, νὰ ἐλπίζῃ μίαν ἀπάντησιν δικέρων της· διτὶ δὲν εἶναι δξιος τῆς συγγνώμης της καὶ διτὶ μίαν μό- νην ἐλπίδα εχει: τὴν ἐλπίδα, διτὶ αὐτὴν η Τζέρμα ἐν τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ οἰκογενειακοῦ της βίου διλημάτη, προσέδηκε πρὸ πολλοῦ, διν αὐτὸς δένχωφ υπάρχη. Προσέδηκε δημως διτὶ συνειδεῖς τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ, δπερ ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν φαντασίαν του πολὺ ζωρός τὰς εικόνας τοῦ παρελθόντος, ἐλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ τὴν ἀναμνήσῃ τὴν ὑπαρξίν του. Περιέγραψεν αὐτὴν τὸν μόνηρον καὶ ἐρημον, καὶ πάσης χαρᾶς, ἐπεστρημένον βίον του, παρεκάλεσεν αὐτὴν, νὰ μὴ παρεννοίσῃ τὸ αὐτὸν, δπερ τὸν παράθυρον νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς αὐτὴν· τὴν ἐξώ- κιος νὰ μὴ ἐταναφέρει εἰς τὸν νοῦν του τὴν πικρὸν συνειδητοῦ τῆς ζηνοχῆς του, ήτις ἀν καὶ πρὸ πολλοῦ ἔξηγνισθῇ ἀλλὰ δὲν ἐσυγχω- ρήθη ἀκόμη — καὶ τὴν καθικέτευσε νὰ τὸν χαροποιήσῃ μὲ μικράν τινα, ἔστω καὶ βραχινάτην εἰδῆσιν, διν νὰ μάθῃ πῶς περνᾷ εἰς τὸν Νέον Κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεσύρθη.

«Ἐάν μου γράψετε τὸν διετολήν καὶ ηρχίσεται νὰ περιμένη, ἐξ ὅλοκλή- ρους ἐβδομάδας ἐπέρασε εἰς τὸν Δένχωφον, χωρὶς σχεδόν ποτὲ νὰ ἐξέρχεται, ἐκ τοῦ δωματίου του καὶ χωρὶς νὰ συναναστρέψεται μὲ κανένα ἀνθρώπον. Οὐτε ἀπὸ τὴν Ρωσίαν οὐτε ἀπὸ κανένα ἄλλο μέρος εἰμιορύσσεται νὰ λαβῇ γράμμα· καὶ αὐτὸς θα θα ἥδεις καὶ αὐ-

τός, διότι δὲ ἐλάβαινεν ἔξαφνα καρμίαν ἐπιστολήν, θὰ ἔξευρεν ἀμέσως, καὶ πρὶν τὴν ἀνοίξῃ, διὰ τὸ εἶναι ἀπὸ τῆς Τζέμπρα. Ἀνεγίνωσκεν ἀπὸ πρωτας μέχρις ἐσπέρας — δοξαὶ ἐφημερίδας, ἀλλὰ σπουδαῖς, σοβαρὰ βιβλία, ιστορικά ἔργα. Αὐτῇ ἡ ἀδιάκοπος ἀνάγνωσις, αὐτῇ ἡ σιγή, αὐτὸς ὁ μερονωμένος βίος, — δολ' αὐτὰ συνεράθουν μὲ τὴν ψυχικήν του κατάστασιν: καὶ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν βίον φρεύλε χάριτας εἰς τὴν Τζέμπρα. 'Αλλ' ἔζη ἀράγε ἀκριβὴν ἡ Τζέμπρα; Καὶ θὰ λάβῃ παρ' αὐτῆς ἀπάντησιν;

'Ἐπι τέλους ἡλθε μία ἐπιστολὴ μὲ ἀμερικανικὸν γραμματόσημον καὶ μὲ τὴν διεύθυνσίν του ἐξ Νέας Ύόρκης. 'Η ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ φακέλλου ἦτο γεγραμμένη ἀγγλιστὶ . . . 'Ο Σανίν δὲν ἀνεγνώρισε τὴν γραφήν καὶ ἡ καρδία του συνεστρίγχθη. Παρῆλθον μερικά δευτερόλεπτα ἔως ὅτου ν' ἀποφασίσῃ ν' ἀποσφραγίσῃ τὴν ἐπιστολήν. 'Εκβάζε τὴν ὑπογραφήν: Τζέμπρα! Τὰ δάκρυα ἔξερευσαν ἐκ τῶν ὄφθαλμῶν του. Αὐτὸς καὶ μόνον, διὰ τὸ Τζέμπρα, ὑπέγραψε τὸ βαπτιστικόν της δόνομα — χώρις τὸ οικογενειακόν της — ἢτο τεκμήριον τῆς συγγνώμης καὶ ἔξιλεθσεως! 'Εξεδιπλώσε τὸ λεπτὸν κυανόχρονον χαρτίον, καὶ ἔξ αὐτοῦ ἔξεπεσε μία φωτογραφία. Τὴν ἐσήκωσε ταχέως καὶ ἔμενεν ὥστε ἀπολελιμωμένος: ἦτο ἡ Τζέμπρα, ἡ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτη, τόσον νεαρά, διώκει τὴν εἰχε γνωστήν πρὸ τριάκοντα ἔτῶν! Οι αὐτοὶ ὄφθαλμοι. Τὰ αὐτὰ χεῖλη, ὡς αὐτὸς σχηματισμὸς του προσώπου. Εἰς τὸ δόπισθεν μέρος τῆς φωτογραφίας ἦτο γεγραμμένον: «Ἡ θυγατέρα μου Μαριάννα.»

'Ολη ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ἀπλῆ καὶ φιλική. 'Η Τζέμπρα ἡγχαρίστει τὸν Σανίν, διὰ τὸν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτήν καὶ δὲν ἐδιστασε ν' ἀπευθυνθῆ πρὸς αὐτήν. δὲν τῷ ἀπέκρυψε δὲ διὰ μετὰ τὴν φυγὴν του βεβαίως ἐπέρασε πολλὰς δυστυχεῖς ἡμέρας· προσέθετεν ὥρας διὰ μεθ' ὀλα ταῦτα θεωρεῖ καὶ πάντοτε ἐθεωρησε τὴν μετ' αὐτοῦ συνάντησιν ὡς εὐτύχημα, καθότι ἡ συνάντησις αὐτῇ τὴν ἐμπόδισε νὰ γεινὴ σύγνοις τοῦ κυρίου Κλέμπερ καὶ τοιουτοτρόπως ὑπῆρξεν ἔμμεσος ἀφορητὴ τῆς ὑπανδρείας της μὲ τὸν τωρινόν της ἀνδρα, μὲ τὸν δοπιόν συζῆ εἰκόσιδρον ἥδη ἔτη ἐντελῶς εὐτυχῆς, εὐχαριστημένη καὶ ἐν ἀφονίᾳ. 'Ο οικός της εἶνε γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Νέαν Ύόρκην. 'Η Τζέμπρα ἔγραψε προσέτι εἰς τὸν Σανίν διὰ ἔχει πέντε τέκνα, τέσσερας γίνονται καὶ μίαν θυγατέρα δεκαοκτὼ ἔτῶν, ἡ δοπιά εἶνε ἥδη μνηστευμένη καὶ τῆς δοπιάς της φωτογραφίαν τῷ ἀποστέλλει, διότι ὅλοι γενικῶς λέγουν διὰ δομοιάζει πολὺ τὴν μητέρα της.

Τὰς λυπηρὰς εἰδήσεις ἐπεφύλαξεν ἡ Τζέμπρα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς. 'Η κυρία Ἐλεονώρα εἶχεν ἀποδάνη ἐν Νέα Ύόρκη, διὸν ἡ κολούθησε τὴν θυγατέρα της καὶ τὸν γαμβρόν της, ἀλλὰ πρὸ τοῦ θανάτου της ἤζιωθη νὰ χαρῇ διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων της καὶ νὰ βαυκαλήσῃ τοὺς ἔγγόνους της. 'Ο Πανταλεόνες ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ εἰς Ἀμερικήν, ἀλλ' ἀπέδεινεν, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρησεώς των.

«Καὶ ὁ Αἰμίλιος, ὁ ἀκριβός μας, ὁ ἀνεκτίμητος Αἰμίλιος, ἀπέθανεν ἐν Σικελίᾳ ἔνδοξον ὁνάτον μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος. Ἡτο εἰς ἐπὶ τῶν Χιλίων τοὺς ὅπιους ἤγαγεν ἐκεῖ ὁ Γαριζάλδος. Ἐκλαύσαμεν πικρῶς τὸν θανάτον τοῦ ἀειμνῆστού ἀδελφοῦ μας· ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν δακρύων ἤμεδα ὑπερήφανοι δι' αὐτόν, καὶ ὅτι ἐμεδόπαντος ὑπερήφανοι δι' αὐτὸν καὶ νὰ τηρῶνται τὴν μνήμην του. 'Η εὐγενής, ἡ γενναία ψυχή του ἤτο ἀξία τοῦ μαρτυρικοῦ στεφάνου.»

Ἐπειτα ἔξερφαζεν ἡ Τζέμπρα τὴν λύπην της διὰ ὁ βίος τοῦ Σανίν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ὅπ' αὐτοῦ γραφομένων, ἔχειν τόσον ὀλιβερός· ἥνχετο δὲ αὐτῷ πρὸ παντὸς τὴν ἡσυχίαν, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, καὶ προσέθετεν διὰ ἔχαιρε πολὺ δὲν τὸν ἐπανέβλεπε — εἰ καὶ ὅμολογούμενως μία τοιαύτη συνάντησις ἦτο λιαν ἀπίδαινος... .

Δὲν δὲ δοκιμάσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὰ συναισθήματα, τὰ δοπιά δὲν δοκιμάσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὰ συναισθήματα, τὰ δοπιά δὲν δοκιμάσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὰ συναισθήματα ταύτην. Διὰ τοιούτου εἰδους αἰσθήματα δὲν ὑπάρχονται καθόλου ἀντίστοιχοι ἐκφράσεις: εἰναὶ πολὺ βαθέα καὶ πολὺ ισχυρά, ἀλλὰ πολὺ ἀδρίστα, ἢ ὡστε νὰ δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ λέξεων. Μόνη ἡ μονική θὰ δησιν νὰ τὰ ἐκφράσῃ.

Ο Σανίν ἀπήντησεν ἀμέσως καὶ ἐπεμφεν — ὡς νυμφικὸν δῶρον «πρὸς τὴν Μαριάνναν Slocum, παρά τινος ἀγνώστου φίλου» — τὸν μικρὸν γρανατοκόλλητον σταυρόν, τὸν δοπιόν εἰχε διά τινος χρυσοχόου σημπληρωσόν μὲ λαμπρότατον περιδέραιον ἐκ γνησίων μαργαριτῶν. Ἄντας τὸ δῶρον ἦτο πολυτιμότατον, ἡ προσφορά του δὲν ἔφερεν εἰς τὸν Σανίν κερμάτων μεγάλην ζημίαν. Κατὰ τὰ τριάκοντα ἔτη, ἀντία διέρευσαν ἀπὸ τῆς ἐν Φραγκορύντη διαμονῆς του, δὲν θέλεις τὸν Μαῖου ἐπέστρεψεν εἰς Πετρούπολιν — ἀλλὰ μόνον διὰ διάλογον καιρόν. 'Ος λέγεται, ἐπωλήσει δὲν του τὰ κτήματα καὶ τῷρα ἐτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Ἀμερικήν.

I. HANS VON KALTENBORN-STACHAU, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 321).

2—3. ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΩΝ ΤΟΥ ΣΛΗΜΑΝ, δύο εἰκόνες (ἐν σελ. 324—325).

Τὸ σπουδαιότατον ἔργον, ὅπερ ἀπηθανάτισε τὸ ὄνομα του Σλῆμαν, εἶνε ὡς γνωστὸν αἱ ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφαί, αἵτινες, ὡς εἶπε πρὸ δεκαετίας ὁ Βίρχωβ, θὰ εἴχον τὴν ἀφθιτὸν αὐτῶν ἀξίαν, ἀκόμη καὶ ἀνὴρ ἡ Ιλιάς μηδέποτε εἶχε ποιηθῆ. Περὶ τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας καὶ σπουδαιότητος τῶν ὑπὸ τοῦ Σλῆμαν γενομένων ἀνακαλύψεων, ἔξ ὧν οὐ μόνον εἰδίκως ἡ ἀρχαιολογία ἀλλὰ σύμπασα ἡ ιστορία τοῦ πολιτισμοῦ ἔλαβεν εὐρύτατον καὶ φωτεινότατον ὀρίζοντα, ἔγραφησαν καὶ ἐλέχυθησαν τοσαῦτα, ὡστε πᾶσα ιδιαιτέρα περὶ τούτου μνεία ἐν τῷ στενῷ τούτῳ χώρῳ δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν ημῶν ὡς παντάπαι περιττή. — Διὸ προσδέοντες σήμερον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῷ προηγούμενῳ ἀριθμῷ δημοσιευθέντων εἰκόνων ἐκ τῶν ἐν Μυκήναις ἀνασκαφῶν δύο ἔτερας εἰκόνας, ἔξ ὧν ἡ μὲν παριστὰ τὰς ἐν Χισσαρολίκ (τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἀρχαίου

Ιλίου) ἀνάσκαφάς, ἡ δὲ τὸν αὐτόθι ἀνακαλυφθέντα «μέγαν θησαυρὸν» ἐκ χρυσῶν σκευῶν καὶ κοσμημάτων, παραπέμπομεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μελετήσωσιν ἐπισταμένως τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Σλῆμαν εἰς τὰ ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς (Κλειώ 1890, ἀρ. 5) μνημονεύθεντα ἔργα.

4. ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ. Εἰκὼν υπὸ Karla Freibach (ἐν σελ. 329).

Θλιβερωτάτη εἶνε ἡ υπόδεσις τῆς εἰκόνος ταύτης. Τὸ ἀλγός δὲν ἐγένετο εἰσέτι ἐπισθητὸν ἐν δλῆ αὐτοῦ τῆς σφροδότητος εἰς τὰς τρυφεράς καρδίας τῶν ἀπορφανισθέντων κορασίων. Τὸ ἀτενές βλέψυμα τοῦ πρεσβυτέρου κορασίου μαρτυρεῖ τὴν ἀπονάρκωσιν καὶ στιγματικὴν περιουσίαν. Κατὰ τὰς πρώτας ημέρας τοῦ Μαΐου ἐπέστρεψεν εἰς Πετρούπολιν — ἀλλὰ μόνον διὰ διάλογον καιρόν. 'Ος λέγεται, ἐπωλήσει δὲν του τὰ κτήματα καὶ τῷρα ἐτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Ἀμερικήν.